

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Feicht Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Feicht Szabolcs ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Nehéz-Posony Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Nehéz-Posony Márton ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és a dr. Bródy Edit (címe) ügyvéd által képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2013. február 6. napján kelt 64.P.24.429/2011/19. számú ítélete ellen a felperes részéről 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az I. rendű alperesnek fizetendő perköltség összegét 50.000 (Ötvenezer) forint + áfára, a II. rendű alperesnek fizetendő perköltség összegét 50.000 (Ötvenezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 5.000 (Ötezer) forint + áfa, a II. rendű alperesnek 15.000 (Tizenötezer) forint fellebbezési költséget.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes, mint a „...” címmel 1986-ban megjelent könyv szerzője, a II. rendű alperes, mint a könyv előszavának írója, a műben leírt - a kereseti kérelemben pontosan megjelölt - részletekkel emberi méltóságát, becsületét, lelkiismereti szabadságát, magántitkát megsértették.

Álláspontja szerint személye a könyv alapján beazonosítható, a rá vonatkozó

részletekhez az alperesek jogosulatlanul jutottak hozzá és azok szerepeltetésével személyiségi jogait sértő módon visszaéltek.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. rendű alperes hivatkozott a felperesi igényérvényesítés elévülésére. Vitatta a felperes keresetösségi jogát, miután nem nyert igazolást az, hogy az általa sérelmezett részek rá vonatkoznának, ugyanakkor a kifogásolt részek személyhez fűződő jogokat nem sértenek.

A II. rendű alperes védekezése szerint az előszó a felperesre vonatkozóan semmilyen kijelentést nem tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 127.000 forint perköltséget, mely összegből az áfa mértéke 27.000 forint, a II. rendű alperesnek 100.000 forint perköltséget, míg a Magyar Államnak külön felhívásra 180.000 forint illetéket.

Ítéletének indokolásában a Ptk. 75. § (1) bekezdésében, a 76. §-ában, valamint a 81. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozott.

Az I. rendű alperes elévülési kifogását alaptalannak találta, miután a személyhez fűződő jogok megsértéséből fakadó igények (kivéve a kártérítési igényt) határidő nélkül érvényesíthetők.

A keresetet érdemben vizsgálva osztotta az I. rendű alperes azon védekezését, miszerint a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet hitelt érdemlően megállapítani azt, hogy a műben szereplő nőalak a felperesről mintázott-e vagy sem. Nem volt kideríthető az, hogy a felek találkoztak-e, ha igen mi hangzott el közöttük, a felperes esetlegesen hozzájárult-e ahhoz, hogy a könyvben szereplő nőalak mintájaként szolgáljon.

Megállapította, hogy hitelt érdemlően bizonyítást nyert az, hogy a felperes dolgozott 1978-1982. között a ...nál és ez arra enged következtetni, hogy lehet a könyvbeli nőalak mintája, azonban ez még nem elégséges a keresetösségi jogának megállapításához.

Rámutatott arra is, hogy miután nem minden kereset tárgyává tett rész vonatkozik a felperesre, egyes kifogásolt részek tekintetében nincs keresetösségi joga, amely részek pedig őt érintik, azok nem valósítanak meg személyiségi jogsértést, tekintettel arra, hogy irodalmi műről, illetve véleményalkotásról van szó.

Kifejtette azt az álláspontját, hogy miután a felperes a szóban forgó könyvről való tudomásszerzését követően 25 év elteltével terjesztette elő igényét, joggyakorlása a Ptk. 5. § (1)-(2) bekezdésében szabályozott joggal való visszaélésnek minősül.

A 171. oldalon leírtak tekintetében azt állapította meg, hogy bár kétségtelen, hogy a nőalak a felperes nevét viseli és úgy említi őt a könyv, hogy a ...nál dolgozik, azonban nem állapítható meg az, hogy a felperes ezen adatok szerepeltetéséhez hozzájárult-e. Azt a tényt, hogy a felperes az alperesekkel nem kívánt találkozni, a felperes terhére értékelte.

Megállapította, hogy a II. rendű alperes az előszóban a műben szereplő alakokra vonatkozóan semmilyen megjegyzést nem tett, véleményt nem formált, ekként jogsértést nem valósított meg.

A perköltségviselés kérdésében a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott, az eredeti kereseti kérelemben megjelölt 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányuló igényt, mint pertárgyértéket alapul véve. Az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjában és (6) bekezdésében írtak szerint állapította meg a II. rendű alperes vonatkozásában, míg az I. rendű alperes tekintetében a 2. § (1) bekezdés a) pontjában és (2) bekezdésében foglaltak alapján döntött azzal, hogy az alperesi képviseletekkel a rendelkező részben meghatározott összegeket találta arányosnak. Az állam által előlegezett illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezésénél az összegszerűséget ugyancsak a 3.000.000 forintos pertárgyérték alapján határozta meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az első fokú határozat megváltoztatásával a kereseti kérelemnek helyt adó döntés meghozatalát.

Fellebbezési álláspontja szerint jogsértő módon került sor a keresetének elutasítására, az ítélet indokolásában foglaltak pedig részben nem felelnek meg a valóságnak, illetőleg a történeti tényállásnak.

Hivatkozott arra, hogy miután személye egyértelműen beazonosítható, keresetőségi joga fennáll, a könyv rá vonatkozó állításokat tartalmaz.

Előadta, hogy az első fokú ítélet is megállapította, hogy elévülés nem következett be, a vonatkozó törvényi rendelkezés éppen a személyiségi jogvédelmet szolgálja. Ekként téves az a hivatkozás, hogy joggyakorlása joggal való visszaélést valósítana meg.

Tévesen került sor annak megállapítására, hogy a könyvből idézett, általa kifogásolt részek nem sértik emberi méltóságát, becsületét, miután a sérelmezett kijelentések túlmutatnak a véleménynyilvánítás jogán, szándékosan negatívan festik le személyét. A sértő jelzők használatának célja kizárólag becsületének, emberi méltóságának a csorbítása volt, miután azok a műhöz nem adnak hozzá semmit, a könyv szempontjából irrelevánsak. Tekintettel arra, hogy személye beazonosítható, nincs semmilyen jelentősége annak, hogy az adott mű esetlegesen irodalmi alkotás. Nem felel meg a valóságnak, hogy nem állapítható meg az, hogy az adatok szerepeltetéséhez hozzájárult-e, miután ezt személyes meghallgatása során egyértelműen tagadta. Bizonyítást nyert az, hogy az I. rendű alperessel anyósa beszélt, aki nem adhatott engedélyt adatai szerepeltetésére.

Sérelmezte a perköltség számításnál a pertárgyérték meghatározását, miután a perben a keresetét leszállítva a 3.000.000 forintos nem vagyoni kártérítési igényétől saját elhatározásából elállt, így a Pp. 24. § (1) bekezdésében, valamint a 146. § (5) bekezdés c) pontjában foglaltakra tekintettel az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a perköltséget és a viselendő illeték mértékét.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az első fokú ítélet helybenhagyására irányult.

A II. rendű alperes ellenkérelmében ugyancsak az első fokú határozat

helybenhagyását kérte, hivatkozva arra, hogy miután csak a könyv előszavát írta, semmilyen köze nem lehet az esetlegesen megvalósult jogsértéshez. Álláspontja szerint a felperes félreértelmezte az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását, ahol is az nyert megállapítást, hogy keresetőségi joga nincs, ezért volt alaptalan a kereseti kérelem. Az ítéletben a továbbiakban kifejtettek mindössze arra irányuló feltételezések, hogy ha lenne keresetőségi joga a felperesnek, abban az esetben miért nem alapos a kereseti kérelem.

A felperes fellebbezése kisebb részben alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetértett, azonban az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtettek alapján szükségesnek tartja annak hangsúlyozását, hogy a bíróságnak a jogvita elbírálásakor egyértelműen kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a kereseti kérelem milyen okból nem alapos. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét azért találta alaptalannak, mert megítélése szerint a rendelkezésre álló adatok alapján nem volt megállapítható az, hogy a felperes keresetőségi joggal rendelkezik. Ettől függetlenül kifejtette azon álláspontját is, hogy „feltéve, de meg nem engedve” azt, hogy a felperesnek van keresetőségi joga, a kereseti kérelem milyen okokból nem alapos. E körben hivatkozott a joggal való visszaélésre, majd „feltéve, de meg nem engedve”, hogy a felperes joggyakorlása nem minősül joggal való visszaélésnek, ismételt arra mutatott rá, hogy a kereset tárgyává tett egyes részek nem a felperesre vonatkoznak, ezért nincs keresetőségi joga, más részek pedig véleménynyilvánításnak minősülnek, illetve miután irodalmi műről van szó, személyiségi jogsértést nem valósítanak meg.

Abban az esetben, ha a kereseti kérelem keresetőségi jog hiányában kerül elutasításra, a továbbiakban az eljáró bíróságnak sürgősen és indokolatlanul kifejtene azt, hogy keresetőségi jog megléte esetén a kereset alaposnak minősülne-e vagy sem és milyen okból.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntésének jogi indokait nem osztotta.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a kereset tárgyává tett „...” címmel megjelent könyv nem azonos egy kizárólag a felperesről és családjáról szóló regénnyel, hanem az - ahogyan az a II. rendű alperes által írt előszóból is kiderül - megtörtént eseményekből kiindulva dolgozza fel irodalmi eszközökkel azokat az adatokat, amelyek alapján a kábítószeresek használatának társadalmi problémáira kíván rávilágítani. A könyv célja az, hogy a szerző az írói szabadságával élve felhívja a figyelmet a kábítószer fogyasztásának veszélyeire, a drog elleni harcot társadalmi feladattá tegye, ráirányítsa a figyelmet a kábítószeresek jelenségeire, a narkósok sorsára, mégpedig igaz történetekből, a valóságban megtörtént eseményekből kiindulva.

A másodfokú bíróság egyetértett azon felperesi hivatkozással, miszerint a személye több szempontból is beazonosíthatóvá vált az írásban. Mindemellett azonban sem a felperesre utaló leírások, sem a tényadatok nem hordoztak olyan jellegű tartalmat,

ami az általa hivatkozott személyiségi jogsértéseket megalapozta volna.

Kétségtelen, hogy felmerülhet annak kérdése is, hogy miért 25 év elteltével érvényesítette a felperes igényét, azonban az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően joggal való visszaélést a keresetindítás nem valósíthat meg, tekintettel arra, hogy a személyiségi jogsértés megállapítására és az egyéb objektív szankciók alkalmazására irányuló igény nem évül el.

A peradatok értékelése, a bizonyítékok mérlegelése alapján a másodfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes kereseti kérelme nem a keresetőségi jog hiányában és nem a joggal való visszaélés okából, hanem azon okból alaptalan, hogy a kereset tárgyává tett könyvből idézett részletek a Ptk. 76. §-ának rendelkezéseivel védett személyiségi jogokat nem sértik. A felperes által hivatkozott részek sem az emberi méltóságot, sem a becsületet, sem a jóhírnevet, sem pedig a lelkiismereti szabadságot nem sértik, különösen azok a részletek, amelyek nem a felperesre, hanem kifejezetten elhunyt férjére vonatkoztak, azt pedig a felperes meg sem jelölte, hogy mely magántitkának a megsértését állítja.

A másodfokú bíróság a felperes perköltség megállapítása tárgyában benyújtott fellebbezését azonban megalapozottnak találta.

Az eljárás során a felperes keresetét leszállította, a 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányuló kérelmét nem tartotta fenn. Ezen nyilatkozata nem minősül kereseti kérelemtől elállásnak, így e tekintetben permegszüntetésnek helye nincs, azonban a pernyertes fél javára járó ügyvédi munkadíjból álló perköltségösszegszerűségének meghatározásakor nem az eredetileg előterjesztett kereseti kérelmet és a 3.000.000 forintos pertárgyértéket kell alapul venni. Értelemszerűen nem lehet figyelmen kívül hagyni annak tényét, hogy a kereset leszállításra az elévülési kifogásra figyelemmel került sor, ettől függetlenül azonban az ügyvédi munkadíj mértékének meghatározásakor a kifejtett ügyvédi munkát kellett elsősorban értékelni és azzal arányban álló módon kell megállapítani. Ekként a másodfokú bíróság a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően, a pertárgyérték figyelembe vétele mellett az alperesek képviselőjének tevékenységét értékelve, a jogvita jellegére is figyelemmel mérlegelési jogkörében állapította meg az alperesek javára járó perköltséget, és leszállította az elsőfokú bíróság által meghatározott mértéket, a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 2.§. (2) bekezdése alapján. Az I. rendű alperes tekintetében az Áfa tartalom megállapítására a 4/A. § rendelkezésének megfelelően került sor.

Az állam javára járó illeték megfizetésénél ugyanakkor az Itv. 39. § (1) bekezdésének szabálya szerint kellett eljárni, miszerint a polgári peres eljárásban az illeték alapja az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke, azaz 3.000.000 forint volt. A 41. § (2) bekezdése szerint az eljárás tárgya értékének a felek által történő leszállítása vagy annak utólag alacsonyabb összegben történt megállapítása esetén az illetékalap mérséklésének nincs helye.

A Fővárosi Ítéltábla a fentiekben kifejtett jogi indokok alapján az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét az indokolás helyesbítésével és kiegészítésével a Pp. 253.

§-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta, a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezését pedig részben megváltoztatta.

A másodfokú eljárás perköltségéről a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése alapján döntött.

A jogorvoslati eljárásban már a vitássá tett követelésrész értékét kellett az illeték alapjaként figyelembe venni az Itv. 39. § (1) bekezdése alapján, ami a (3) bekezdés c) pontja szerint az ítéltábla előtti fellebbezési eljárásban 600.000 forint volt. Az ügyvédi munkadíj mértékének megállapítására a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján került sor.

Budapest, 2014. január 30.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hercsik Zita s.k.
előadó bíró

. Kisbán Tamás s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő